

Stukjes bij beetjes

Stukjes bij beetjes

101 kleine verhalen

Willem Jan Frijling

© 2023 Willem Jan Frijling

ontwerp omslag: Willem Jan Frijling & Gerda Zwart

tekstredactie en vormgeving binnenwerk: Wim Veelen

ISBN: 978 94 0369 031 5

Plotsdood 9	Lenny 57
Geringschatting 11	Het interview 59
Bid en werk 13	De gemiste lentedag 60
Vervelend bezit 15	Superdag 62
Het bezoek 17	Bril met grijs haar 64
Feesten 19	Sporten 66
Kruisende woorden 21	Nachtvlinders 68
Germain Scholten 23	Aan tafel 70
Een nacht met Laya 25	Oh ja 72
De spinnen 27	Wandeling met fleskuiten 74
Breukbericht 29	Boeddhisme 76
Beenspreiding 31	Het uitstel 78
De afslag 33	Otto tegenkomen 80
De beekbron 35	Gaan zwemmen 82
Nageltenen 37	Boosterprik 84
Brunch 39	De dag van breken 86
Radio Kootwijk 40	Het plezier van een hobby 88
Mika's dood 42	Zwarte spin 90
Duct tape 44	Kopstoot 91
Wie goed doet 46	Vloerkoek 93
Koe 48	Nachthond 95
Bijbelcursus 50	Boer Bas 97
De colporteur 52	De presentatrice 99
Dementie 54	Vier wandelaars 101
Geel jurkje 56	Interieurs 103

Vermiljoen 105
Loopruimte 107
Kattenreisje 109
De klif 111
Zeearend 113
Het gaat om later 115
Duimpje 117
De vrouwenfiets 119
Inktlap 121
Schransdag 123
De dagopname 125
Over leven 127
Landgenoten 129
Ijseend 131
Laag bij de grond 133
Cardiologica 135
Interpretaties 137
De gekte 139
Tamara 141
Vakantie in Frankrijk 143
Het aangename voorgevoel 145
Verkeersslachtoffers 147
Het hoogtepunt 149
Brandnetels 151
Didgeridoo 153
Handig zijn 155
Oliebolontmoeting 157
Het is wat het is 159
Eeuwig leven 161
De dood en de advocaat 163
Motten en zwanen 165
Bewustzijn en hoe 167
Zwijnen 169
De moordvrouw 171
Sterren plukken 173
Chihuahua's 175
De observaties 176
Onemanshow 178
Wennen aan oorlog 180
Het geluid van scheren 182
Over Foxy 184
Het feestje 186
Voorvallen 188
Het Woudagemaal 190
Mansplaining 192
De raadgeving 194
Romanticus 195
Oorlog 197
Ervaring van kou 199
De giraf 201

De vader 203

Plotsdood

De bejaarde man zat aan zijn bureau, aarzelde, dacht aan de dag die voor hem lag. Hij trachtte een onderwerp te bedenken waar hij over zou gaan schrijven.

Zijn naam was Willem, meestal verbasterd tot Wiel. Hij hield zich al enige tijd bezig met schrijven, al jaren zelfs. Zijn werk tot dan toe bestond uit gedichten, twee romans en sinds kort zeer korte verhalen. Alle producten die gevormd werden hadden weinig succes gekend. De twee romans die Wiel schreef hadden niet meer waarde dan dat hij het geprobeerd had.

De nadruk van zijn schrijven lag naast gedichten sinds kort op de zogenaamde zeer korte verhalen. Dit was zo sinds het interview dat Wiel zag met de auteur van zeer korte verhalen, A.L. Snijders. De man wist Wiel bij de lurven te vatten. Dat vraaggesprek kort voor zijn simpele dood had hij op de televisie met interesse bekeken. Het overlijden was ongecompliceerd, want hij stierf tijdens het schrijven.

In het vraaggesprek met A.L. Snijders op de televisie, in het programma 'Brommer op zee' toonde de man een manier van zich presenteren, die Wiel boeide, aarzelend, maar precies. A.L. Snijders inspireerde Wiel zich ook toe te gaan leggen op het schrijven van korter proza. Mijn gedichten zijn slechts korte vertelsels, dacht Wiel, en mijn romans zijn verzamelingen anekdotes. Waarom zou ik nog een roman willen schrijven? Ik heb er de fantasie, noch het geheugen voor had hij ingezien.

Wiel had inmiddels veel gelezen van de schrijver. Direct had hij de bundel 'Tat Tvam Asi' aangeschaft. Die geschriften zijn meer dan gewone stukjes. Wiel was in de zeventig en financieel onafhankelijk en hij nam een nieuwe beslissing hoe verder te gaan: zkv's. Sniijders zou nu elf jaar ouder geweest zijn dan Wiel. Hij had nog elf jaar de tijd om zichzelf op niveau te brengen. Wie weet ging dat lukken.

Het was op het nippertje geweest dat hij kennis kreeg over A.L. Sniijders. Hij was, zoals gezegd, zomaar ineens overleden. Plots leek me een goed woord voor zijn dood: een plotsdood.

Geringschatting

Joachim wachtte op het info-nieuwsprogramma op de televisie. Het scherm hield zich nog bezig met reclame.

Toen begon het bedoelde programma. Het onderwerp werd ingeleid: pandemie en de betekenis voor de gewone man.

Wat is een gewone man eigenlijk, vroeg Joachim zich af en wie is een kwetsbare oudere.

De man met de schrale, minachtende glimlach op zijn gezicht was weer op de televisie. Zijn naam nam Joachim niet in de mond, nooit. Niet uit een soort veiligheidsoverweging, maar de verboden naam klonk Duitstalig en de man had het over virussen. Joachim kreeg bij de Duits klinkende het onontkoombare gevoel, dat hij boven iedereen was gaan staan, ook degene die iets minder wist dan hij en toch zelf nadacht. Uiltachen vond Joachim een onvruchtbare en merkwaardige wetenschappelijke houding, ouderwets: alleen een mening van de deskundige telde. Hij vertrouwde de man niet, zoals hij bij deskundigen altijd voorzichtig was met wat ze zeggen. Ze waren te vaak onderling tegenstrijdig.

Joachim hoorde op de televisie een venijnige uitspraak van een demonstrerende vrouw. Op haar spandoek stond STOP met nog een stukje tekst erachter: Ze nemen onze vrijheid af en het wordt steeds erger. Daar moet een eind aan komen. Haar klank was er ook een van geringschatting: 'ze', deze

regering, de overheid, de machthebbers, de wetenschappers.
Misschien vreesde ze de dood niet erg.

Joachim dacht aan zijn overleden zus. Zij meende aan de
beterende hand te zijn. Toen stopte haar hart ermee.

Hij uitte een heftige vloek en zette de televisie uit. De
wereld draait echt door, dacht hij.

Bid en werk

Bij de weduwe van een broer van Henks vader, hingen veel tegeltjes met diepgaande teksten aan de muren in de gang. Het had hem altijd bevreemd dat er niet één in de huiskamer hing, maar hij ging ervan uit dat zijn oom minder behoefte had aan stichtelijke woorden. De woorden op de tegeltjes reikten tezamen tot het niveau van het bekende klokje dat thuis tikt en het concert van het leven, waar niemand een partituur van heeft. Omdat zij een gelovig mens was, werd het bidden en werken op een groot deel van de tegeltjes eveneens aanbevolen.

Zelf had Henk op christelijke scholen gezeten, maar geen redenen gevonden om in een religie te geloven. Los daarvan was hij voor loon naar werken ook niet echt in de wieg gelegd, maar dat terzijde. Het meest voelde hij zich aangetrokken door het boeddhisme. Dat had hij geenszins van school meegekregen.

Het bestaan van de tegeltjes op dit adres was dan ook de reden dat Henk bij de bewuste tante slechts één keer op bezoek was geweest, als de dag dat zij ter aarde werd besteld buiten beschouwing gelaten werd.

Hij vroeg zich af wat zij van haar eigen begrafenis zou vinden, als zij er bij zou zijn geweest. Het regende die dag aanhoudend en ook waren er weinig mensen, maar op de leeftijd die zij had bereikt leek me dat niet iets bijzonders, omdat veel familie en bekenden al waren overgegaan naar

een andere hoedanigheid. Daarbij kwam dat zijn tante niet bijzonder geliefd was geweest.

Wat de begrafenis voor alles afwijkend maakte was dat één van de hoog-gehoede mannen in lange donkergrijze jassen, die de kist tijdens de koude teraardebestelling met twee lange touwen in bedwang probeerden te houden, grip op zijn touw verloor en wel zo, dat de andere lange jassen schrokken en de kist stuurloos werd. Deels gekanteld belandde de kist in het gedolven graf. Henk wist het niet zeker, maar hij meende in het geluid dat van de dragers af kwam een vloek te kunnen herkennen.

Of bij de aanwezige familieleden het lachen door de natte dag was vergaan, of dat ze het echt niet komisch vonden, wat kan, maar in zijn eigen brein hoorde hij stiekem het heldere schaterlachje van zijn eveneens overleden moeder klinken.

Vervelend bezit

Langs de A7, tussen Drachten en Heerenveen, zag Vladimir in een weiland vier grote zilverreigers zitten. Ze stonden keurig op een rij en op gelijke afstand van elkaar. Het ontlokte Vladimir het visioen ze met een buks één voor één dood te schieten. Als wedstrijd. Deze niet meer acceptabele gedachte stamde mogelijk uit de tijd dat hij nog buiten de bebouwde kom woonde.

Vroeger had hij zelf een enkele keer op vogels geschoten. Als jonge puber verveelde hij zich. Hij had zo ver buiten de stad waar Vladimir woonde geen enkele vriend; de boerenjongens en hij, zoon van een tandarts, stonden sociaal te ver van elkaar af. Bij het beperkte contact dat er wel was, voelde hij altijd enige schroom naar hen.

Altijd maar in de omgeving wandelen, wat Vladimir deed, ging wel eens vervelen. Hij besloot met zijn inkomen uit het vakantiewerk bij de Hero in Breda een buks te kopen en loden kogeltjes. Een gepluimd projectiel trok Vladimir niet aan, dat was niet echt en daarom ook onnodig duur. Ook het schieten op een stilstaand roosje van tien centimeter in doorsnede ging al snel vervelen. Vladimir koos vervolgens de levende objecten, saaie huismussen, omdat die het vaakst bij het huis waar hij woonde rondvlogen. In de ochtend werd hij er bovendien vaak wakker van. Zijn eerste dode mus wekte in Vladimir enige afkeer, maar daar zette hij zich overheen. Wat moest hij anders. Maar toen hij een halfdode mus (een vrouwtje of een jonge mus)

in zijn handen hield, wilde hij het zo spoedig mogelijk afmaken, omdat het vogeltje anders onnodig zou moeten lijden. De schok die hij daarbij onderging was dermate heftig, dat het bij die twee dode mussen bleef. Hij schoot daarna inderdaad geen dode of levende doelen meer. De buks was een vervelend bezit geworden.

Hij woonde tegenwoordig alleen, had voor het eerst een tuintje voor zijn huis. De vele slakken in de tuin liet hij in leven, maar die slingerde hij wel ogenblikkelijk met een schepje over de sloot voor zijn huis heen op een met eiken en struiken begroeide dam, waarachter zich nog een waterpartij bevond.

Beestjes die Vladimir nog later wel van het leven benam waren die, die over zijn grens van tolerantie gegaan waren; er was overgevoeligheid voor nodig en lange tenen, wat overigens de motieven zijn voor oorlog. Met een gebrek aan zin om verder naar een oplossing te zoeken.

Het bezoek

De witte jurk met de donkerblauwe motieven die Lars' moeder ooit droeg tijdens het bezoek van een hem niet bekende vrouw, zou hij nog vele jaren gedragen zien worden. Hij vond de het kledingstuk niet mooi. Mogelijk had dat oordeel te maken met het voorval eerder.

Het was zomer. 'Geef eens een kusje', zei de moeder van Lars bij het afscheid van de bezoeker. Zij hield hem in de armen omhoog.

Van de vrouw die op bezoek was geweest had hij geen totaalbeeld overgehouden. Alleen zag hij de dikke haren nu nog op haar bovenlip staan. Donkere haren. Meer kwam er niet door de kier in de wand van zijn geheugen. Lars wist nog dat hij die snor afstotelijk vond. Hij had zich hevig tegen zijn moeder verzet, die hem naar het gezicht van de vrouw tilde. Hij begon heftig te trappelen.

'Stel je toch niet zo aan', zei zijn moeder met een beschaamde grijns. 'Ach laat hem maar, ik vind het niet erg', zei de vreemde vrouw.

Lars' moeder nam haar woorden serieus en zette hem op de grond. Hij was gered. Tot kussen werd hij sindsdien, als hij zich dat goed herinnerde, niet zomaar meer gedwongen.

De beelden kunnen niet echt waar zijn. Lars was te jong om deze gebeurtenis juist te hebben onthouden, maar het is wel wat hij zich voor ogen weet. Zijn geheugen was een vreemde mengelmoes van beelden en gedachten. Lars zou het allemaal wel precies en met samenhang willen weten,

maar hoe dat te bereiken? Zijn moeder was overleden en ze zou het ook vast vergeten zijn.

Zou hypnose daarvoor een verkeerd idee zijn? Of een seance?

Herbeleven, dus? Nou nee.

Feesten

Wout was pas drieënzeventig en kon met de nodige medicijnen nog goed op eigen benen staan. Het einde van het jaar stond voor de deur, maar daar wilde hij dit jaar opnieuw niet aan meedoen; met al die verplichtingen waar hij wars van was.

Het was begin november geweest en bij toeval viel zijn oog op de stelling met sintersnoepgoed in de winkel en vervolgens op de staaf marsepein in pure chocolade. Direct laadde hij die in zijn mandje.

Elk jaar in de dagen voor het Sinterklaasfeest, nu ook, kocht hij een dikke staaf van pure chocola met marsepein erin. Het was van een Duitstalige firma en het was te vinden in de supermarkt. In de dagen voor de kerst kocht hij bovendien een banketstaaf en op een andere dag een stalletje.

Wout had geen behoefte aan erg veel luxe en zeker niet aan veel tegelijk, maar wel was hij op het punt van zichzelf verwennen een weinig traditioneel en ook wel met zichzelf in tegenspraak; hij gaf niets om de feestdagen. Maar oud en nieuw vond hij intuïtief wél wat hebben. Een einde afronden en opnieuw starten, symbolisch.

Thuis hapte Wout een stuk van zijn marsepeinstAAF en keek intussen naar een documentaire op de televisie. Hurricane Henri over Tennessee, Verenigde Staten, 2021.

Wout probeerde zich voor te stellen wat er zou gebeuren als zo'n ramp, zo'n tornado, hemzelf zou overkomen. Hij

zou opgevangen worden, dacht hij, maar hij stamde uit de meer socialistische tijd, toen de overheid welwillend nadacht over de mensen die problemen niet zelf konden oplossen. De tijden waren veranderd, zoals men dat uitdrukt als de maatschappij door gegroeid was. De focus lag nu meer op de zelfredzaamheid.

Wat zou hij doen als er een eik op zijn woning zou vallen, hij geen woonhuis meer zou hebben? Hij zou het niet weten. Hij was geen Harry Potter tenslotte. Hij kon misschien beter direct gedood worden, zonder besef vooraf.

Afronden nu, dacht hij, niet piekeren en je voornemen om in een mooi en gezond komend jaar gaan leven. Hij nam zich voor niet meer aan de dood te denken.

Maar zolang een voornemen een voornemen blijft...

Kruisende woorden

Karel verwachtte dat Peter iets uit zou leggen. ‘Dit was niet de eerste keer’, zei hij, ‘dat je de afspraak verzette en dit maal zelfs voor de tweede keer.’

‘Nee, maar overmacht is overmacht’, mompelde Peter.

‘Natuurlijk, maar je neemt de afspraken met mij niet erg serieus, vind ik. Ik beleef het tenminste zo.’

‘Jawel hoor, zeker wel.’ Peter keek hem uitdrukingsloos aan.

‘Hoe dan?’, vroeg Karel ongeduldig, ‘je geeft ook nooit, of in ieder geval zelden een reden voor het afzeggen. Je neemt me echt niet serieus Peter.’

‘Ik maak wel altijd een nieuwe afspraak, toch? En als het om Laura gaat, gaat die zeker voor.’ Hij had het over zijn dochter met een lichte mentale aandoening die in sommige situaties hulp behoeftte.

‘Dat begrijp ik, je hebt het ook druk, maar ik heb geen zin om een afspraak te maken om vervolgens maar te zitten wachten of je weer eens afzegt. Daar gaat het mij om.’ De irritatie bekwam Karels brein. ‘En nu twee keer achter elkaar. Begrijp dat nou eens’, herhaalde hij.

‘Dat begrijp ik wel, maar ik kan er niets aan doen. Overmacht is overmacht en zalig zijn de simplen van geest’, zei Peter. Het klonk stug nu.

‘Je zal ook nooit eens een keer toegeven. Liever iets vaags zeggen. Je neemt me echt niet serieus. De woorden “dank je” zijn nog niet uit je mond gekomen.’